

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétvége és
szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszedésén
vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Helyes szám ára 3 Allár.

NAGYVÁRAD, február 21.

A bécsi aranylakodalom.

Annyi az arany az uralkodócsaládok körül, hogy nagyon kevés marad belőle a szívek számára. Nem csoda, ha a legfelsőbb körökben olyan sok a szerencsétlen házasság s olyan kevés az igazi boldogság. Aranylakodalomról éppen alig esik szó ott fenn, ime, a Habsburg-házban is egyetlen aranylakodalom fordult elő: a tegnapi.

Rajner királyi herceg az, a kit a hétszázados Habsburg-családban először ért Isten kegyelméből a boldogság, hogy szerető hitvesével egy félszázadon át éljen munkában, tevékenységben.

Nem a külsőségekben kereste az aranyat. Földi aranyra csak egyre volt büszke: az arany kardbojtra, ennek fényét igyekezett ha lehet, még növelni. Járt ott, ahol a kardbojt aranyát vérrel fényesítik: az 1866-iki diadalmas olasz háborúban; aztán békében munkával igyekezett becsületet szerezni a tisztai bojtnak: harmincz év óta viseli az osztrák honvédségben a főparancsnoki állást. S mikor látta, hogy a béke bajnala virradt Magyarországra és Ausztriára, leoldta győzelmes kardját és polgári munkában igyekezett használni az emberiségnek. A vitéz katonából lett tudós. A mint katonai érdemeiért az osztrák honvédség élére állították, épp úgy tudományos tevékenysége is megkapta jutalmát: az osztrák tud. akadémia tiszteletbeli tagjává választotta. S hogy a közéleti tevékenységből minden téren kivegye a maga részét: volt Ausztriának miniszterelnöke is.

Igazi arany-ember, méltó arra, hogy egy munkában gazdag élet végén aranymenyegző boldogságában, mint egy tükörben lássa saját értékét, lássa azt, hogy a magas polczon tudott még magasabbra emelkedni saját erejéből.

... S mégis, mikor e szép ünnepet látjuk, lehetetlen egy fájó érzést elnyomunk.

Miért hullott e tevékeny élet minden áldása Ausztriára? Miért nem volt a királyi herceg — magyar?

*

Az ünnepelt királyi herceg életéből közöljük a következő adatokat:

Született 1827. január 11-én Milánóban, mint Rajner kir. hercegnek, II. Lipót király negyedik fiának harmadik fia. Idősebb testvérei

voltak Lipót kir. herceg, ki nőtlen maradt, továbbá Ernő kir. herceg. Rajner kir. herceg 1852-ben nősült meg, elvevén Mária Karolina kir. hercegnőt, kivel való házassága gyermektelen maradt. A fiatal kir. herceg a Habsburgok hagyományos szokása szerint eleinte a katonaságnál szolgált s politikai és más kérdésekkel nem foglalkozott. Egy ideig ezredes volt az 1. számú gyalogezredben, majd a Walmoden vértés ezrednél. 1852-ben az 59. gyalogezred tulajdonosa, majd vezérőrnagy és dandárparancsnok lett.

1861. márczius 9-én altábornaggyá léptették elő s mint ilyen tevékeny részt vett a hadseregnek az olasz háboru után tervbe vett reformálási mozgalmában. A szerencsétlen végű 1866-iki olasz-porosz háborúban eleinte az olasz harcstéren harcolt diadalmasan Albrecht kir. herceg oldalán mint hadosztályparancsnok, később azonban a diadalmas déli hadsereg egy részének az északi hadsereggel való beosztásával Rajner kir. herceg is az északi hadseregbe került. 1872-ben az osztrák Landwehr főparancsnoka lett, mely állásában máig megmaradt. Tábornaggyá 1874-ben nevezték ki. Tulajdonosa a 34. sz. porosz királyi lövész ezrednek.

Sokkal fontosabb és eredményeiben messze kihatóbb volt Rajner kir. hercegnek a *politikai téren* való szereplése. Megtette azt, amit Sándor és József főherceg nádorokon kívül a Habsburg-ház tagjai közül még egy sem tett meg, hogy részt vett a két állam népeinek politikai mozgalmában s alkotmányos küzdelmeiben mint aktív tényező.

Midőn pedig a király az ötvenes évek végén a magyar konzervatívokkal, Scitovszky primással, Majláth György későbbi kancellárral, Esterházy Mórival, Cziráky János gróffal, Barkóczy Ferencz gróffal és a többiekkel a magyar egyezkedés felől tárgyalni kezdett, az ausztriai közvélemény hangosan követelte a rendszerváltozást. Ennek eredménye lett az 1860 október 20-án kibocsátott diploma, majd a februári pátenis. Midőn ez utóbbinak alapján az első miniszterium megalakult, elnöke Rajner kir. herceg lett. Ez a pátenis azonban nem tette meg a kellő hatást. Az 1861. május 1-én nagy pompával megnyitott birodalmi gyűlés igen csonka parlament volt, amennyiben nem jelentek meg rajta a magyar, olasz, horvát és erdélyi képviselők. Es a bukás nem is késett soká. Midőn az udvar Esterházy Mórival gróf tárczanélküli miniszter útján a magyar konzervatívokkal újból s ezúttal sikeresen vette fel a tárgyalások fonalát, mihelyt 1865. június 26-án Majláth Györgyöt a magyar udvari kancellária elnökének kinevezték, Rajner kir. herceg átlátva kabinetje fáradozásainak sikertelenségét, 1865. július 22-én *Schmerlinggel* együtt beadta lemondását, mit a császár és király el is fogadott.

Legnagyobb dicsőséget szerzett Rajner kir. herceg kétségtelenül a *tudományos* működésével. Különösen a szépművészet, az ipar és a kereskedelem terén munkálkodott. Halhatatlan érdemeket szerzett azonban ugy Ausztriának, mint az egész tudományos világnak az elfayumi, ugynevezett *Rajner-Pöpyrus* megvásárlásával. Ez a papyrus-kincs gazdagságban felülmúlja a berlini, londoni, párisi, leidai papy-

rus gyűjteményeket s az egyes papyrus-különbségek áttekintését egy gyűjtemény sem nyújtja oly történeti folytonossággal, mint a »Papyrus-Rajner«.

A 100.000 számra rugó gyűjtemény okiratai tíz nyelven írott szövegeket tartalmaznak, melyek közül eddig különösen a görög-latin és arab, nemkülönben a könyvnyomtatás történetében korszakot alkotó arab ösnyomtatványok találtak méltatásra.

Mindezen tudományos és gazdasági működését az osztrák tudományos világ tőle telhetőleg igyekezett honorálni, 1861. márczius 10-én a bécsi császári tudományos akadémia főgondnokává, később tiszteletbeli tagjává választotta. 1863. márczius 31-én az osztrák művészeti és iparmuzeum védnökének nevezték ki, 1873-ban a bécsi világiállítási bizottság elnöke volt s ez évben, 1902-ben a bécsi egyetem bölcsészeti kara a bölcsészettudományok disz doktorává választotta. Megemlítendő még az, hogy védnöksége alatt Kis-Azsia átkutatása céljából egy tudományos magántársulat is alakult.

Ami családi életét illeti, az ötven esztendőn át a lehető legboldogabb volt. Neje *Mária Karolina* kir. hercegnő, Károly kir. hercegnek, az »as erni győző«-nek negyedik gyermeke és leánya, Albrecht kir. hercegnek édes testvére. Atyja, a fenkőit szellemű katonát őt szerette a legjobban, annál is inkább, mert a kis leány már négy éves korában elvesztette anyját, Henriette Nassau-Weilburg hercegnőt. A nagy hadvezérnek egyedüli vigasztaló öröme tehát csakis a kis gyermekleányban tellett. 1852. február 21-én esküdött örök hűséget Rajner kir. hercegnek s azóta a családi élet a lehető legzavartalanabban érte meg az ötvenedik évfordulóját. Elsőt a Habsburgok történetében. Családi életük boldogságához csak egy hiányzott még: a gyermek. A sorsnak eme rendelkezését azonban erős lélekkel viselte el a boldog házaspár.

*

Az aranymenyegzőről magáról a következő távirati értesítést vettük:

Bécs, február 21. (Saját tud. távirata.)
Rajner kir. herceg és Mária kir. hercegnő aranymenyegzője ma délelőtt 11 órakor ment végbe a Burg plébánia-templomában. Ott volt a király, a kir. hercegek és kir. hercegnők egész udvartartással, a casertai gróf és neje, Mária Immakulata, Mária Pia és Mária Jozefa bourbon-szicíliai hercegnők, a württembergi, bajor és szász-köburgi fejedelmi vendégek, a legfőbb udvari méltóságok, köztük *Apponyi* Lajos gróf magyarországi udvarnagy, *Talliani* pápai nunczius, *Goluchovszky*, *Kállay* és *Krieghammer* közös miniszterek, *Széll* és *Körber* miniszterelnökök, az osztrák miniszterek, *Széchenyi* Gyula gróf, *Hejerváry* Géza báró, *Wlassics* Gyula, *Hegedüs* Sándor és *Darányi* Ignác magyar miniszterek,

gőzmalom kitérő minőségű örleményei napi árban itt is kaphatók. Megrendelések kívánatra házhoz szállíthatnak. Pontos és előzékeny kiszolgálásról biztosítja kiváló tisztelettel

Első gyulai gőzmalom házikenyér sütődéje és lisztraktára.

Szt. László-tér. Fő-utca. Staroveszki-utca
Telefon 894. Telefon 402.

Minden órában
friss házikenyér.

Az Első gyulai gőzmalom házikenyér sütődéje és lisztraktára

tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, hogy a **Fő-utczán, Bethlen-ház** (Kiss Dávid tőzsdéje mellett) a vevőközönség kényelmére egy elárúsító helyet nyitott. — A mai naptól fogva az általánosan ismert és városszerte közkedveltségnek örvendő »gyulai« házikenyér és a gyulai

az osztrák urakháza és a képviselőház elnöksége, a helytartó, a tartományi marsall, a polgármester, *Spaun* báró a haditengerészeti parancsnoka, sok tábornok, az arisztokracziának számos tagja és a Rajner kir. herceg nevét viselő 59-ik gyalogezred küldöttsége. Az egyházi áldást *Gruscha* hiboros hercegérsek adta a kir. hercegi pártra fényes segédlettel és beszédet intézett a kir. hercegi párthoz, a melyben a mai ünnep jelentőségét méltatta.

A ti ügytelenségtek.

A *Magyar Esti Lap* írja a következőket: Gróf *Széchenyi* Gyula ő felsége személye körüli miniszter, mint annak idején megirtuk, hajlott korára és megromlott egészségére való tekintettel le akart mondani; ugyancsak megirtuk akkor, hogy a miniszterelnök kapacitálta, hogy maradjon a költségvetés tárgyalásáig és megígérte neki, hogy a tárczája képviselőtét a Házban is szükség esetén elvállalja. A mostani események megint felbresztették *Széchenyi* grófban a nyugalom utáni vágyat; tegnapielőtt a kaszinóban azt mondta a miniszterelnöknek: „Egy perczig sem maradok tovább, minék nekem öreg napjaimra a ti ügytelenségtek miatt annyi kellemetlenség?” A gróf tegnap csakugyan át is adta a miniszterelnöknek lemondási kérvényét. Bécsi tudósítónk jelenti, hogy Széll újból hosszas rábeszélés után ismét rávette *Széchenyi*t, hogy lemondását tárczája intézéseig tartsa függőben. Ez ügyben a legérdekesebb gróf *Széchenyi* mondása, mely sejteni enged, hogy a pétervári affaire szerzője mégis csak a miniszterelnök vagy mint *Széchenyi* mondta: »a ti ügytelenségtek!»

A jósashelyi mandátum.

Szombathy György magyar ember és kormánypári képviselő, a kit a jósashelyi kerület román választói küldtek a parlamentbe. Hogy azonban miként szerezte meg magának a mandátumot, elmondja a választása elöl beadott petíció, melyet tegnap tárgyalt a Kuria II. tanácsa *Vavrik* tanácselnök veze-

tése alatt. *Szombathy*nak az ellenjelöltje a színtén szabadelvűpárti *Tagányi* Sándor, az előbbi képviselő volt s ennek pártja a magyar állam politikai egysége, területi épsége és hitfelekezeti ellen való izgatás miatt éltek kérvényezési jogokkal.

Szombathy György fiatal 35 éves ember és ügyvéd volt Soroksáron. Mikor a múlt év februárjában a jósashelyi kerületben időközi választásra került a sor, már akkor fellépett, de *Tagányi* 2800 szavazatával szemben csak 162 szavazóra tudott szert tenni. A néhány hónap múlva, vagyis októberben tartott általános választások alkalmával pedig már *Szombathy* nyerte el a 165 szótöbbséggel a mandátumot.

A tárgyaláson dr. *Nagy* Dezső képviselte a kérvényezőket, a választás védői pedig dr. *Edvi-Ilés* Károly és dr. *Tetlenni* Armin ügyvédek voltak és megjelent maga *Szombathy* képviselő is. Alaki kifogást a petíció ellen nem emeltek s így az érdemleges tárgyalást kezdték meg.

A petíciót visszautasították.

Zichy Nándor a püspökök javaslatáról.

Az autonómiai kongresszus tárgyalásaihoz új anyagot nyújtott most a püspöki kar, a mely a kath. alapokra és az iskolai ügyekre vonatkozólag a 27-es bizottság javaslatától eltérő szakaszokban foglalta össze módosításait, melyeknek elfogadásától függ az autonómia sorsa.

E módosítások úgy látszik nem elégitik ki a kongresszus ellenzékének várakozását. Erre vall az ellenzék vezérének *Zichy* Nándor grófnak a következő érdekes cikke:

Az autonómia tárgyalásai a 11. §-nál megakadtak. A kongresszus akkor nem volt határozatképes és a püspöki kar azon módosításait, amelyeknek javaslatba hozatala iránt megállapodott, azon szünet alatt, melyet ezen félbeszakítás eredményezett, megfogalmazta. A püspöki kar álláspontja ismert emlékirata szerint az, hogy a katolikus vagyon és tanügy kezelésében azon állapotot kívánja Magyarországon is érvényesíteni, amely Erdélyországban divik. Ez egy közvetítő álláspont, melynek jogosultsága abból ered, hogy a mit Erdélyben a kormány elfogadhatónak és jónak ítél, azt a magyar autonomiától sem fogja megtagadni.

A katolikus vagyont illetőleg azonban a püspöki kar az erdélyi autonomiának állás-

pontját csaknem teljesen elejtette, mert Erdélyben tudvalevőleg az ingatlan vagyont az autonómia kezeli és annak jövedelmét az állami kincstárba szolgáltatja, mely neki pénztárul szolgál, oly pénztárul, melyből a szükséges kiadásokat kiutalványozza; az ingó vagyon pedig kötvényezve az állami kincstár által kezelik és annak jövedelmét is az autonómia utalványozza. A püspöki kar javaslata pedig Magyarországon a fekvő birtok kezelése ugyanaz marad, ami jelenleg, azaz a kultuszminiszter által intéztetik. Az ingó vagyon pedig itt is az állami kincstárban kezelik és annak jövedelmét a kultuszminiszter utalja ki az alapok célja szerinti szükségletek fedezetére. Van még egy más különbség is, t. i. az, hogy az ingatlan vagyon nincs katolikus vallás- és tanulmányi alap című telekkönyvezve; a kötvényezés pedig tisztán alakoszerű, mert ezen kötvényezés alól való feloldást szintén csak a kultuszminiszter rendelheti el, ki a kötvényezést elrendeli. Ismeretes tény, hogy a két alap 3—4 millió forintig oly célokra vétetett igénybe, melyek nem képezik ezen alapok feladatát, hanem voltaképp az országos büdzsét terhelnek, figyelembe nem vévén azon régebbi tartozásokat, melyeknek végleges tisztázása még mai nap is kérdéses. A tanulmányi alap és egyéb a célra szolgáló alapítványok kezelésére és utalványozására nézve azonban feltételelesen beleiktattatik az autonómiai szervezetbe mindaz, ami Erdélyben divik, tekintet nélkül arra, hogy az a jelen viszonyok közt nem is érvényesíthető.

A tanügyre nézve Erdélyben mindaz, ami az erdélyi katolikus vagyontól láttatik el, az autonómia körébe van vonva. A püspöki javaslat szerint Magyarországon határozottan csakis a két jogakadémiára és tizenegy királyi gimnáziumra alkalmaztatik azon mérték, mely az erdélyi autonomiának jogkörét ezen irányban mai nap szabályozza. Tehát az erdélyi autonómia jogköre nem érvényesül e javaslat szerint Magyarországon a tanügy terén sem teljesen. S meglepő az is, hogy a huszonhetes bizottság 160-ik §-ának 3-ik bekezdését, mely az érettségi vizsgálatokra nézve az autonómiát azon joggal ruházta fel, hogy oda elnököt és bizottsági tagokat rendelhessen s a kormány képviselőjének rendelkezési jogot nem ad, törülvén, annak helyébe ezen püspöki javaslat az érettségi vizsgálatokban a főigazgatóra ruház át minden hatalmat. De különben is az egész tanügyre nézve a püspöki javaslat a kormánynak és közegeinek oly döntő hatáskört biztosít, melynek nyomát a 27-es bizottság javaslatában nem találjuk. S még

A „TISZÁNTUL” TÁRCZAJA.

Gyöngeségem.

— XIII. Leo pápa verse.* —

Ifju vagy Joakim, husz év van vállaidon csak
S jaj te szegény, mégis mennyi nyomor s baj igaz.
Tán enyhülni fog a fájás, ha dalokba lehellem
És bajságokról zeng a dal hurjaimon.
Elkerül az álom, későn hajtod nyugalomra
Fáradt tagjaidat s lassan erőtlenedel.
Nem kell étel-ital, bágyadt szemekkel alig látsz,
Eles főfájás üzi az agyadba a vért,
Majd a hideg láztól szenvednek csontjaid, aztán
Forróság lepi meg jajtele tagjaidat.
Arczod gödrös már, lélekzetted a zihá fojtja.
Gyöngülész s nap-nap után fogyva fogy életerőd.
Mért család önmagadat? hosszú évekre ne számíts,
Int a halál szörnyű anyaga: utra siess!
Erre meg én eként: Nem fél Joakim a haláltól,
Meg nem ijeszti soha sőt állók elébe, ha kell.
Semmi közöm: gyorsan letűnő óráink élvezhez már,
Eg felé tör lelkem: nem köti földi rög azt!
Ujjong a vándor, mikoron honi mesgye fogadja,
Vagy ha kicsiny sajkán a kikötőbe evez.

* XIII. Leo pápa jubileuma alkalmából érdekes olvasni ezt a kis versét, amelyet huszéves korában, 1830-ban írt latin nyelven.

A bál előtt.

Írta: Hantke Emil.

Minden oly elhagyott, néptelen.
Ködös, havas eső lepi be az egész várost.
Egy pár ember, csak a kinek dolga van lézeng,
azoknak világít a gázlámpák imbolgó fénye. A
sötét ég meg hópolyheket hullat, hogy a járó-
kelők sarat gyurhassanak belőle.

Egyedül a »Vigadó» termében van nagy
sürgés-forgás. Ma van az évad egyik fényes
bálja.

Tarkóv Bertalan ott állott szobája nagy
tükre előtt, frakkban, hóféhér mellényben s
nyakkendője csokrát rendezgette. Pedig olyan
jól állott már az a szegény nyakkendő. Idegesen
igazgatta magát, pedig már tökéletesen rend-
ben volt.

Nem mert elindulni.

Tudta, hogy ma különös dolognak kell
ott történni. Elérte célját, a mire ő oly nagy
súlyt fektetett s ma a bálban fogja emlékeztetni
kölcsonös egyezségükre. Egész félistennek kép-
zelte magát s mégis úgy fél . . . nem meri
követelni, hogy hát tartsa be most már ő is a
szavát. Gondolatai messze elkalandozhattak.
Végre is indulni készült . . . De a mai oly gyak-
ran kintős, szurós, fájdalmas kinjai ismét meg-
lepték és érzí, hogy mily nehezen lélegzik.

Kicsiny volt neki a tágas szoba.

Idegesen nyitotta ki szobája ablakát s az
ablakra könyökölve szivta be magába a ködös,

nedves levegőt. A hó arczába csapkodott: fel
sem vette, hisz oly jól esett az a nedvesség
lázas homlokára. Gondolta, hogy jó lesz ez
neki, legalább magához teríti s így jobban ki-
birja állani a táncsterem poros, egészségtelen
levegőjét. Fázni kezdett. Ingadozva ment fel-
öltöje után, hogy magára vegye. De mintha már
elfulladt volna, pedig csak most lépett el a
nyitott ablaktól. Vissza akar menni, de a fázás
csak nem mul . . . kétségbeesve áll meg a
szoba közepén. Melle erősen hullámzik, mintha
leakarná feszíteni a frakkot róla. Halántékán
az ér gyorsan lüktet, izzadtság gyöngyözik
homlokán.

Fejéhez kap. Mi az? Hiszen így még nem
érezte magát. Eh, majd elmulik mindjárt. Erőt-
lenül rogy le karszékre és fejt tenyerébe
támasztja. Görcsösen reszket, a hideg borzongatja . . . Megijedt.

Erőlködve megy szekrényéhez. Egy pohár
konyak s rendben lesz minden. Kezei reszket-
nek. Most veszi észre, hogy az ablakot nyitva
hagyta. Hogy is tehetett ilyet? Hisz azért van
oly rosszul, mert azt a nedves levegőt kell
szivnia. Roskaton botorkál az ablak fele, de
a betóduló nyirkos légáramlat megállítja utjá-
ban. Erzi, hogy újból valami baj van.

Elkezd gondolkozni.

Neki megígérte Blanka, hogy a második
négyest vele táncolja. Nehezen akarta ugyan
odaadni, de megtette. Azután ő már elérte
célját, nincs miért várnia többet. Egpár nap

meglepőbb az, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter sokszor említett hiteles följegyzései és később ismertett újabb követelményei közt az érettségi vizsgálatokról nincs említés téve. Így azzal, hogy a püspöki kar javaslata az erdélyi autonómia mintájára módosítja a tárgyalás alapját képező szervezeti javaslatot, autonómiánk a vagyon dolgában semmit sem nyer, a tanügyre nézve pedig az, amit a kultuszminiszter a fennebbiekben engedélyezett, megszorítást szenved és csakis a tanárok kinevezése és a fejedelem joggyakorlatában tér oda vissza, ahol az autonómiai kongresszustól egyszer a tárgyalás alapjául már elfogadott javaslat állott. Tehát az Erdélyre való hivatkozás voltaképp csak részben érvényesül és ott is némely dologban az autonómia jogkörének megszorításával.

Így a püspöki kar eltért a memorandumában elfoglalt állásponttól s a kérdés az, hogy jobb-e, kedvezőbb-e most már az erdélyi minta szerint formulázott része a püspöki kar javaslatának, vagy pedig a 27-es bizottság által nyújtott és részben már a miniszter által is elfogadott javaslat? Bárminő legyen is erre nézve a vélemény, még ha a felelet kedvező lehetne, annyi bizonyos, hogy már az az argumentáció, hogy ami Erdélyben vagyon, Magyarországon is lehet alapjában megdőlt és el is fogadtatni, mert hiszen még nem is formuláztuk azt az erdélyi állapotot Magyarországra vonatkozólag és máris úgy látszik, hogy a képzelt vagy talán újabban megismertett nehézségek előtt meg hátráltunk. Így állván a dolog, az a vélemény kezd tört foglalni, hogy ezen napról-napra változó és egyre kedvezőtlenebbé váló konjekturális politika teréről letérvén, nem-e célszerűbb azon álláspontot elfoglalni, a mely az autonómiát úgy formulázza, fogalmazza szervezetét, mint azt a jogegyenlőség alapján a katolikus egyházat megillető vagyonjog érvényesítése mellett a tanügyben más felekezetekkel való egyenlő jog, a vagyonra nézve pedig a katolikus vagyon vindikációja mellett érvényesíteni, vagy legalább ezen érvényesítésre törekedni a katolicizmus feladata és kötelessége?

TAJÉKOZTATO.

Febr. 22. Dr. Ágoston Péter felolvasása a jogászegyletben.

Márcz. 1. A nőegylet hangversenye a Sasban.

Márcz. 1. A Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése.

Márcz. 20. Városi tisztújítás.

Márcz. 22—26. Sorozás Nagyváradon.

A bogár.

Dr. Várady ur ma nyilatkozott. Ezzel, ha nem is az ügy, de az ő elfogulatlanságáról alkotott vélemény befejezést nyert.

* * *

Megragadott a nyilatkozatban ez a rész:

— Ma már tudom, hogy Isten nem teremtett feleslegesen egyetlen rovart sem . . .

Magam is, régóta foglalkozom természettudománnyal s én is belátom, hogy a Teremtő által alkotott bogarakra szüksége van a világnak, csak azt nem bírom belátni, hogy mi szüksége van a Dr. Várady ur bogaraira a közgyűlésnek?

Ki tud 340 kvadrát méter területen elképzelni egy világalalmat? Hiszen még Ausztria is 6000 kvadrát métert vett e czélra Kínától, pedig a szomszéd csak elég kicsi világalalmnak! Hogyan alapsak hát én 340 □ méter területen néhány iparos segéddel világalalmat? Be jó volna ha én is tudnám a módját, mint dr. V. Zs. ur! Mindjárt kérnék rá előleget Rotschildtól, állami berendezés czimen.

De hát több szakértő határozottan állította, hogy 340 □ méter területen se klerikális, se más féle világalalmat felállítani nem lehet, ez csak — — a dr. Várady ur bogara.

* * *

A nyilatkozatban ötször van felemlítve a világozóság különböző fázisa, de minden világozóságot lefoglal Dr. V. Zs. ur magának.

De rosszul láthat, hogy ennyi világozóságra van szüksége!

Felőlem különben végezheti az osztályozást, ahogy tetszik. Legyek én, árnyékvető, elhomályosító, sötét, stb. én szívesen meg adom neki a világozóság minden czimét, ha olyan nagy szüksége van rá, akár a kínai császárnak, ki a napnak öcsese, a holdnak bátyja, a menny fia, a csillagok nagyapja.

Csak azt nem értem, mi köze van mindennek 340 □ méter föld vételéhez?

Azt hiszem ez a nagy dobálózás a sötétséggel és világozósággal, szintén csak . . . bogár.

* * *

Meg tudtam különben, hogy a Dr. V. Zs. ur fellépése nem szabadkőműves mivoltából eredt. Helyesen! Így tehát saját bogara volt s a szabadkőművesek okosan teszik, ha nem mennek — — bogár után.

* * *

Egy tavaszi este kint ültünk a kath. legényegylet udvarán. Bogarak röpdestek a légben az egylet körül és zümmögtek, ki vékonyan, ki vastagon.

Hirtelen erős koppanás hallatszott.

Tudtuk, hogy a rendes bogár-tragédia játszódott le az egylet falánál s egyik tagtárs szavalni kezdte a »Családi kör«-ből

Zug az éjjeli bogár, neki megy a falnak
Nagyot koppan akkor, azután elhallgat.

Hát ilyen kis tragédia esett, egy kora tavaszi este a legényegylet falánál.

* * *

Én pedig mindezek után polgári és népfelkelői becsületszavamra kijelentem, hogy azon a 340 □ méter területen nem fogok világalalmat alapítani, hanem nagy termet, ahová bármikor magyaros barátsággal szívesen látom Dr. V. Zs. urat is és tapasztalni fogja, hogy nem olyan fekete a klerikalizmus mint p. o. a bogár.

A nagyozalással pedig hagyjunk fel. Sem a társadalmi békének nincs szüksége a Dr. V. Zs. bogarára, sem a világtörténelemnek Pálffy tiszteleendő urra, de a legényegyletnek szüksége van a 340 □ méter területre.

Ha csakugyan nem vezetni elfogultság ebben a kérdésben doktor urat, hát tegye jóvá ezt a túlhevés kipakolást és szavazza meg a 340 □ métert.

Hiszen nem is haragszunk ugy-e! Csak egy kis bogár csapódott egyik-másik ember szemébe. Kitéröljük onnan és mindjárt tisztán látszik a kérdés.

P—y.
N. B. En nem mondtam, hogy »folyamodott« Dr. V. Zs. a káptalani ügyészségért, hanem »akarat«.

Akaratát tudatta az illetékes fórummal a legilletékesebb ember utján, de — folyamodásra nem volt ok. Azt hiszem ezt bővebben tárgyalni felesleges.

ÚJDONSAGOK.

Mindenkit érhet baleset.

— Mentő-intézmény Nagyváradon. —

A humanizmus egyik szép alkotása a mentő-intézmény. A nagyobb városokban már korábban létesítették ezeket az egyesületeket, amelyeknek évi kimutatása élénken beszél a működésükről.

Mindenkit érhet baleset! ennek a jelzőnek igazsága alatt teljesíti nemes feladatát s menti meg igen sok esetben az életnek a baleset által sújtott emberbarátunkat.

Egész hatalmas működésében, igaz, hogy csak ott láthatjuk a mentő-intézményt, ahol

s aztán felép nyíltan . . . De hogy menjen így el? Az a nagy meleg ott fenn a teremben. Hisz az jó lesz, ugyis fázik. Igen, de a felvert por, mely egy tikkaszt, ugy fojt?

De neki el kell mennie!

El, mert megígérte — de a melle borzasztóan nyilallik. Hm, ha ismét vér jönne?! . . . Ugy érzi magát, mint mikor először fáj a tüdeje, éppen oly lázasan ver az ütere is . . . Nem tesz semmit! Most elmegy! Majd a nyár, az meggyógyít mindent. Majd . . . majd a nyáron.

Be akarja tenni az ablakot, de mint feláll, érzi, hogy csupa víz, feje lázas, keble hevesen hullámzik . . . hamar be az ablakot . . . isszonyu visszafojtott lélegzet . . . kezeit öklöbe szorítja az erőfeszítéstől . . . csak ma nem! inkább holnap . . . nem, nem lehet! . . . lélegzetet kell venni, egy fuldokló köhögési roham és . . .

Megrémülten tántorodik hátra. Annyi ideje volt még csak, hogy megnyomhatta a csengő gombját, mert mire inasa bejött, egy önkivületi lézas és mégis teremt embert látott a pam-lagon kinosan nyöszörögni.

*

Lefektették puha kényelmes ággyába.

Inasa mig el nem ment az orvosért, borogatást tett a mellére. Mintha jobban érezte

volna magát. Csendesesen feküdt és mintha megkönnyebhedett volna a lélegzete is.

Elgondolkozott, hosszan, csendesesen; eszébe jutott a mult és ujra élte egész fiatalágát. Láta magát mint virgoncz erőteljes gyermek, ki örvendve a vakációnak siet haza a szülői házba, édes anyja körébe, ki mosolygó arcczal várja az ő reménységét . . . Aztán mikor el kellett mennie az utolsó évre . . .

Akkor ismerte meg Blankát. A romlatlan szív igaz lelkesedésével szerette meg. Pedig mondják, hogy az első szerelem tulajdonképp csak hangulatos emlék. És lám! még mindig Blanka él a szívében; még mindig előtte lebeg az ő alakja, mikor így szólt neki: En magát szerettem! Hogy kinevette érte? De ő nem tágitott. Megtudta, hogy Blanka barátói előtt elárulta, miszerint Bercezi tetszik neki, de hát ő rá nem számíthat. Mikor kerül még arra a sor?!

Ő meg megígérte, hogy öt év alatt rákerül a sor, csak addig várjon . . . husz-huszonegy éves lesz még akkor csak. És Blanka várt; ő meg elérte célját, pályája kezében van, mi van egyéb hátra? De mintha Blanka nem vette volna komolyan az ígéretet. Rendkívül szeszélyes és lehet, hogy akkor csak egy pillanatnyi ötletének tett eleget . . . De az nem lehet. Mert ilyen fontos lépésben csak meggondolja, hogy mit tesz?

Ez a tudat volt az ő vezérszavára, ez tüzelte, ez sarkalta őt folyton, csak tovább . . .

tovább . . . minél hamarabb. Éjt tett nappalá, hogy idő előtt elvégezhesse tanulmányait . . .

Már ekkor észrevette, hogy a nagy szorgalom, igyekezet tönkre teszi szervezetét . . . Messze szakadt el szülőföldjétől, hogy folytassa azt a pályát, melyet kitérölött maga elé . . . Ekkor kapja hazulról a hírt, hogy desanyja meghalt. Az egyedüllét tudata és a szerető szív hiánya nagyon lesújtólag hatott rá . . . Nem! Ott van Blanka . . . Most már még gyorsabban el kell végeznie tanulmányait legalább Margit oldalán elfeledi az egyedüllétet. Szinte gőzerővel fogott hozzá . . . De a kimerített szellemi munka, meg az elhagyatottság érzete ágyba döntötték; sokáig feküdt . . . a melle fáj . . . és izgatott volt, mert betegsége miatt abba kellett hagyni tanulmányait.

Valahogy felépült mégis. Anyja után maradt rá örökség. Orvosai tanácsára aztán levegő-változás végett utazni ment; fogékony lelkét bűbajos varázsha ejtette kelet pompája, fantasztikus élete . . . El-elnézte azokat a különös szokásokat, el-elhallgatta azokat az egyszerű, andalító, csendes dalokat. Egészen beleélté magát ebbe az életbe; nem is akart vissza jönni soha.

De eszébe jutott Blanka — és félben — hagyott munkája . . . Szélszárnyakon sietett haza és másfél év alatt letette minden vizsgáját. De ujra felépett a betegség, ujra köhögni kezdett s jól tudta, hogy ez már . . . Nem! Azért siettetni a dolgot Blankával, hogy ujra

orvosegyetem van s a szükséges szakorok: orvosok és orvosnövendékek állandóan rendelkezésre állanak, de azért, bár kisebb keretben, áldásos tevékenységet fejthet ki a hatóság és társadalom együttesen a vidéki városokban is.

Nagyváradon most fáradoznak a vezéregeknek a mentő-intézmény létesítésén. Tudvalevőleg Mezey Mihály tűzoltó főparancsnok a tűzoltókkal, Gerő Armin főkapitány pedig a rendőrséggel akarta megvalósítani a mentőszolgálatot, a Vörös kereszt-egylet pedig a felszerelések beszerzését ajánlotta fel.

Tegnap délután értekezlet volt az intézmény megalakítása tárgyában.

Rimler Károly polgármester-helyettes elnököt; jelen voltak: dr. Beöthy László főispán, a Vörös kereszt-egylet képviselőjében, Mezey Mihály tűzoltó főparancsnok, dr. Konrád Márk a közegészségügyi bizottság elnöke, Gerő Armin főkapitány, dr. Baróthy Akos v. orvos, dr. Berkovits Miklós, dr. Mayer László és dr. Nemes Aron v. tiszti orvosok és Lukács Ödön jegyző.

Először polgármester-helyettes előterjesztette úgy a Mezey Mihály tűzoltó főparancsnok, mint a Gerő Armin főkapitány által kidolgozott szervezet-tervet.

Gerő Armin hosszabb beszédben szólott a kérdéshez. Ellenzi, hogy a tűzoltók lássák el a mentő szolgálatot, mert az a rendőrség körébe tartozik. Tisztán hatósági intézményt akar, amelybe a társadalom csak szellemi támogatás és adakozás által folya be. Nem helyesli, hogy igazgató-tanács legyen, hanem a főkapitány hatásköre alá rendeljék. Szeretné egyesíteni a városi tűzoltókat és rendőröket úgy, hogy bármelyiket mindkét szolgálatra be lehessen osztani. Azonban inkább lemond az ő eszméje keresztülviteléről, csak hogy az intézményt mielőbb létesítsék.

Mezey Mihály nem egyleti kezelést, sem elnöki vezetést nem kontemplál. Itt tulajdonképpen csak az első segélynyújtásról van szó. A kezelést nem az önkéntes, hanem a városi tűzoltók látják el, de ebből nem zárna ki a rendőrséget sem. Igen fontos, hogy a társadalom is támogassa az intézményt.

Beöthy László főispán örömmel látja, hogy ketten is felajánlották közreműködésüket. Princzipális alakban nem lehet az intéz-

ményt szervezni. Tudni kell, hogy mik azok a körülmények, amelyek előfordulnak. Mi lesz a teendő?

Rimler Károly rámutat, hogy más városban miként működik a hasonló szervezet. Két dolgot kell keresztülvinnie, ezek: a modern első segélynyújtás és a betegszállítás. Az első segélynyújtás, kellő szakorok híjával, nagyon primitív lesz; inkább csak a betegszállításra fog szorítkozni.

Dr. Baróthy Akos szükségesnek tartja a modern betegszállítást. A mentők kivonulnak az orvossal s elszállítják a beteget. Statisztikát mutat be a balesetek és öngyilkosságokról. 1899-ben Nagyváradon baleset 22, öngyilkosság 17 fordult elő. — Szükséges modern betegszállító kocsi. A legsürgősebb segélynyújtásra be kell tanítani a tűzoltókat és rendőröket. De erre nem mindnek van hivatása. Némelyik egy csepp vértől beteg lesz.

Dr. Berkovits Miklós szerint Nagyváradon sem lehet másként szervezni a mentést, mint más helyen. Az első segélynyújtás a legfontosabb. Hirtelen sebesüléseknél teljesen tudni kell elbánni, nemcsak elszállítani. Nézete szerint a városi tűzoltóknak kell a mentést teljesíteni. A rendőrök mindig nagyon igénybe vannak véve s gyakran változnak. Am a rendőröket is be kell tanítani.

Dr. Beöthy László nem lát semmi akadályt a terv megvalósítására. A Vörös kereszt beszerzi a felszerelést, a tűzoltóknak pedig állandóan készen áll a fogatjuk. A városi tűzoltókat kell kitanítani a segélynyújtásra. A szervezet azonban nem lehet hatósági alapon álló, mert a Vörös kereszt erre önként vállalkozó magán egyéneket is kitanítat. Az egész dolgot társadalmi uton kell megvalósítani, a városi tűzoltókkal. Az orvosokat pedig kérjék fel a közreműködésre.

Dr. Konrád Márk is az első segélynyújtás szükségét hangsúlyozta. A tűzoltókkal, a rendőrök és a társadalom kebeléből vállalkozók közreműködése mellett kell az intézményt szervezni. Az orvosok kézséggel segítőkészek. Merev hatósági alapon nem lehet létesíteni az intézményt.

Az értekezlet kimondta, hogy kiindulási pontul Mezey Mihály tűzoltó főparancsnok tervezetét fogadják el.

Ezután a részleteket beszélték meg.

Jönnek a japánok!

Nem kell a városunkban itt-ott viruló kínaiszerző hivatalos és nem hivatalos czopfoknak megijedniök: nem a japán katonák jönnek a kínai czopfok ellen, hanem csak a japán színésztársaság, a híres Sada Yacco színművészű társulata fog előadást tartani a Szigligeti-színházban.

Érdeme *Somogyi* Károly színigazgatónak, hogy a japán művészeket európai körutjuk alkalmával Nagyvárad is le tudja hozatni. Érdekes művészeti esemény lesz, ha több is lesz benne az érdekesség, mint a művészet.

E tárgyban a szünügyi bizottság elnöke a következő meghívást bocsátotta ki:

A szünügyi bizottság tagjait tisztelettel kérem, hogy f. hó 22-én d. u. 4 órakor a városháza termében tartandó bizottsági ülésen megjelenni sziveskedjenek.

Tárgy:

Somogyi Károly színigazgató kérélmé, hogy Burrián Károly fellépése és továbbá Sada Yacco japán színművészű vendégszereplése alkalmából a helyáratat 25%-al felemelhesse.

Nagyvárad, 1902. febr. 21-én.

Dr. Hoványi Géza,
szünügyi biz. elnök.

- Febr. 27. Kath. Szabad Liceum bőjti estély a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.
Márcz. 13. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.
Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.
Ápr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.
Ápr. 19. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

* A román egyház küldöttsége a királynál. A jövő hét során a magyarországi görög keleti román egyház küldöttsége tisztelegni fog a királynál és ez alkalommal memorandumot nyújt át a felségnek. A memorandum a két görög keleti egyháznak: a románnak és a szerbnek egymással való viszonyából ered, s azt Goldis József aradi görög keleti román püspök vezetésével készítette el az arra kiküldött bizottság. A memorandumnak ez a története: A mikor a magyarországi görög keleti románok a szerbektől egyházi tekintetben különváltak, s ezt az 1868. évi IX. törvény-cikk kimondta, az 1873. évi karlóczai egyezmény szabályozta ennek a különválásnak részleteit, s állapította meg, hogy melyik része az addig közös egyházyagyonnak illeti a románokat, melyik a szerbeket. Nehány pontra ugyan kétségek merültek utóbb föl, s ezekben, mint legutóbb a temesvári szerbek és románok pörében, a Kuria hozott jogerős döntést. Azonban a karlóczai egyezmény rendezetlenül hagyott, illetve egészen a szerbek javára, a románok mellőzésével döntött el egy pontot: a kolostorok és az azokhoz tartozó tekintélyes vagyonnak kérdését. Így történt, hogy a szerbeknek ma Magyarországon huszonnyolcz zárdájuk van, a románoknak pedig csupán csak egy: az Arad közelében levő hódos-bodrogi kolostor. A görög keleti románok most a szerbek kolostorai közül hármat maguknak követelnek: a bezdinit, a verseczi szerb püspökséghez tartozó szentgyörgyit és a Horvátországban levő meszicsit. Mind a háromhoz tekintélyes földbirtok tulajdonjoga tartozik. A görög keleti román egyház elhatározta, hogy ezen jogos követelésük érdekében a királyhoz fordulnak, a kinek memorandumot nyújtanak át s abban történeti és jogi alapon kifejtik a követelés méltányos voltát. A memorandum elkészítésére bizottságot küldtek ki, a melynek elnöke Goldis József aradi román püspök. tagjai: Babes Vincze, Mocsonyi Zeno, Gáli József főrendiházi tag és Trutia Péter dr. aradi szentszéki ügyész volt. A bizottság az elmúlt hetekben készült el a memorandummal s annak munkájában maga Goldis püspök is tevékeny részt vett. A memorandumot, mint ér-

visszatérjen abba a csodás világba, most már kis feleség oldalán, hol örökre meggyógyulna . . . Az orvos lépett be.

Bakacs Rezső volt, régi jó iskoláspajtása. Azon módon jött, a hogy az inas tudtal adta a bálteremben, barátja rosszullétét.

Csillapító szereket rendelt, aztán oda ült a beteg ágya mellé s hosszasan elnézte azt a sápadt, lázasan lélegző . . . haldokló férfit . . . — Szegény Berczikém . . .

— Ugy-e? Rezső! . . . nem komoly a bajom? Szólj . . . Blanka is ott van ugy-e? . . . mond meg neki . . . tovább nem bírt beszélni, a vér mindig jobban és jobban szivárgott ki a szája szélén.

Bakacs levetette frakkját és gondos odaadással segített, tett mindent, de belátta, hogy itt az emberi tudomány megszűnt.

A vérhányást nagynehezen elállította és letült ágya szélére, segítve a mindinkább gyöngülő betegnek, a mikor a köhögési rohamok elővették.

Éjfél felé a köhögés mind erősebb és gyakoribb lett. Végre egy nagyon erős roham megfullasztotta Tarkóvy Bertalant.

Bakacs fogta le szemeit és hosszasan nézett a merevtülő jó barátára.

— Te szegény martír! Tudtam, hogy ez lesz a véged! Pedig, ha tudtad volna a valót,

ha tudnád, hogy az a lány már két hónap óta jegyes . . .

Bakacs visszament a bálba. Éppen a második négyes vége felé volt. Csevegés, nevetés, víg kedv olvadt bele a zene akkordjaiba.

Blankának egész udvara volt a szegletben, a déli növények és plüss karosszékkek között. Vigan voltak nagyon, mulattatták a szép jegyest.

Bakacs egyenesen feléje tartott.

— Hát maga hová tűnt el oly hirtelen? — kérde Blanka.

— Tarkóvynél voltam egy kicsit.

— Hát az a könyvmoly miért nem jött el? Lefoglaltja velem a második négyest és még ki sem menti magát. Talán megint rosszul van?

— Már nem. Pár perczzel előbb egy erős köhögési roham megölte.

— Hát meghalt?! . . . Hm . . . Kár érte!

De nem folytatta tovább, mert vitték souppé csárdást táncolni.

. . . Kinn a szél gyászéneket sivit, a sötét ég meg hópolyheket hullat, hogy a járókelők sarat gyurhassanak belőle.

tesztünk, a jövő héten fogja a m.-országi görög keleti román egyház küldöttsége, valószínűleg Metianu János metropolita vezetésével a királynak átadni, román körökben nagy bizalommal várják annak eredményét.

* **A kaszárnyák hova tartoznak?** Pár év óta huzódik már a vita *Leitner* Lajos és *Nozák* Rudolf kéményseprők között a felett, hogy a Külvároson épült három nagy laktanya Ujvároshoz vagy a Külvároshoz tartozik-e. A laktanyák kéményseprési díja ugyanis évenként tekintélyes összegre rug. Ha Ujvároshoz tartoznak a laktanyák, az esetben *Leitner* Lajost illeti a kéményseprés, ha pedig a Külvároshoz, úgy *Nozák* Rudolf körzetébe esnek. A fontos kérdés eldöntését véleményezés végett kiadták a jogügyi bizottságnak. Tegnap tanácskozott is a kérdésben a bizottság, de nem tudta eldönteni, hogy a három laktanya melyik városrészhez tartozik.

* **Öngyilkossági kísérlet a főkapitány előtt.** Izgalmas eset játszódott le tegnap délután a debreczeni rendőrfőkapitány szobájában. Bűnügyben kézbesítettek idézést egy fiatal embernek a főkapitány elé és ő annak rendje és módja szerint megjelent. Meglepetten kérdezte, hogy mit akarnak tőle, aztán a főkapitány száraz, hivatalos hangon elmondta neki, mivel vádolják. A fiatal ember elsápadt, megtántorodott, aztán a belső zsebébe nyúlt és egy hatlövetű revolvért vett elő. A főkapitány idegesen nyomkodta az asztalon levő villamos gombot és éppen mikor az ifjú a homlokához emelte a revolvért, rontott be egy rendőr és még idejekorán megakadályozta az öngyilkosságot. A főkapitány kiesett hivatalos szerepéből és előtérbe lépett az ember, elkezdett a szívhez beszélni és *Véglő Gyula*, a szigorú rendőrfőkapitány addig beszélt a fiatal embernek, amíg az lemondott szándékáról és átadta a revolvért a főkapitánynak.

* **A Biharmegyei Takarékpénztár közgyűlése.** Nagyvárad egyik jóhírnevű pénzügyintézeté, a Biharmegyei Takarékpénztár ma, szombaton délután 3 órakor tartja saját helyiségében 30-ik évi rendes közgyűlést.

* **Csavargók kiutasítása.** *Gerő* Armin rendőrfőkapitány éber figyelemmel törekszik azon, hogy a várost a salaktól, illetve a csavargó és foglalkozás nélküli idegen illetőségű egyénektől lehetőleg megtisztítsa. Ez irányban naponként történnek intézkedések. Tegnap reggel ismételtén 9 férfi és 13 nő, valamennyien lakás és foglalkozás nélküli csavargó kísértetét át a tolonczházba, hogy a kiszabott 8-15 nap eltelté után illető égi helyükre kísértessenek.

* **Garázdalkodó veszett eb.** Tegnap délután 10 óra tájt nagy riadalmat okozott a velencei állomáson egy veszett kutya. A *Janó* István vasúti ör tulajdonát képező állat egy sereg kutyát összemart s azután az állomás mentén levő szérűskertbe futott. A telefonon értesített rendőrségről *Kemény* biztos *Becsei* őrmesterrel egyetemben a helyszínen puskákkal megjelenvén üzöbe vették a menekülő állatot, melyet 3 órai kemény hajszát után *Pecze-Szölös* alatt *Becsei* őrmesternek sikerült is lelőni. A nyomban kirendelt gyepmester a megmárt hét ebet délután be is fogta. A lelőtt állatot *Alexander* állatorvos boncolja fel. Rendőrségünk a központi főszolgabírói hivatal átiratilag kereste meg, hogy a környékbeli falvak kóbor ebei kiirtása iránt intézkedjék. Egyidejűleg az ebekre 40 napos zárt rendet el *Gerő* Armin rendőrfőkapitány.

* **Vázsonyi Vilmos Nagyváradon.** A Kereskedő Ifjak Köre meghívta Nagyváradra *Vázsonyi* Vilmos orsz. képviselőt egy felolvasás tartására. *Vázsonyi* Vilmos most felelt az egyesületnek, megköszönve a meghívást. Lejövételének napját még nem állapították meg.

* **Az elveszett részvények odiszéja.** Megirtuk tegnap, hogy *Stoll* Károly aradi iparos, a mint az aradi Ipar és Népbankból, az osztalék-szelvényeket beváltva, hazatért, huszonhat darab, összesen 8.600 korona névértékű aradi Ipar- és Népbank-részvényt elveszített. Tegnap a részvények megkerültek, még pedig eléggé érdekes kerülvél. A mikor *Stoll* a részvényeket tartalmazó csomagot téli kabátja belső zsebébe akarta tenni, tévedésből a részvényeket csupán a kabát alá tette, úgy hogy azok kiestek. Tegnap egy drótos tót, a ki a bank épületébe szokott járni, a kapu alatt a szűk folyosón megtalálta a papírcsomagot és magával vitte. Tegnap a Thököly-téren, a román templommal szemben levő kimerésben pálinkázott. Ivásközben elővette a papírcsomagot s megmutatta az üzlettulajdonosnak.

— Vegye meg! Mit ad érte?

— Husz krajczárt, — felelt az.

— Adjon harmiczat odaadom.

A beszélgetésnél véletlenül ott volt *Janisch* Lipót háztulajdonos. Megnézte a czifra papírokat, s egyszerre így szólt:

— Hiszen ezek a *Stoll* elveszett részvényei! Ezekért adhat harmincz krajczárt!

A tót megkapta a harmincz krajczárt, *Janisch* pedig a részvényeket elvitte *Stoll*nak, a ki gondolhatni, nagyon megörült azoknak.

* **Eltűnt ágyneműk.** *Kiss* Mária szobalány halász-utcai lakásáról tegnap este hét óra tájt, míg az udvaron foglalatzkodott, néhány dunna és más fehérneműk nyomtalanul eltűntek. Az esetről értesített rendőrség nyomozást indított az ismeretlen tettes kézrekerítése iránt.

* **Egy elhagyott utca.** Az egész város külső része valóságos sártenger, de alig találunk azért olyan elhagyott utcát, mint *Vizvezetési-utcának* az alsó része, ahol araszos sártenger van. Pedig a mérnöki hivatal közgeinek tudni kell erről a botrányos állapotról, mert ott nyövik a város fogatát, mikor a vizvezetési telephez mennek ki. Vagy nem kell ott felügyeletet tartani. Nem vágnak az itt lakók aszfalt járdára, de már csak annyit elvárhatnak, hogy legalább kavicsot hordasson a gyalogutra a város. Miért ez a hanyagság. Talán azért, mert nem lakik ebben az utcában egy városi tisztviselő sem.

Igazságszolgáltatás.

Gyilkosság az utcán.

Tegnap a nagyvárad esküdttörvényszék folytatta *Gitye* János és *Farkas* Mihály bűnpörében a tárgyalást.

Elnök *Nagy* Ferencz kir. törvényszéki elnök 9 órakor megnyitván a tárgyalást, felkéri a vádhatóság képviselőjét vádindítványa megtételére.

Vámosy Mihály kir. alügyész nagyszabású vádbeszédében a vádlottak bűnösségének kimondására kéri az esküdteket s vádbeszéde értelmében föltétlenül kéri a főkérdést: Bűnös-e *Gitye* János a halált okozó súlyos testi sértés büntetében. Igen? vagy Nem!

A vádbeszéd elhangzása után *Ardelean* Jusztin és *Vágási* Imre védők védenzeik büntetésének kiszabásánál kérték a nagy számú enyhítő körülmények figyelembe vételét s ennek alapján mellékkérdések feltételét óhajtották, u. m.: 1. Fenforog-e a beszámíthatóság kérdése? 2. Ittas állapot folytán erős felindulás közben követték el tettüket? 3. Mivel többen bántalmazták *Rácz* Togyerit, megállapítható-e, kinek ütései voltak halált okozók?

A szolgálattelvő esküdtek 1/4 órai tanácskozás után bűnösnek mondták ki *Gitye* János és *Farkas* Mihály vádlottakat az erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés büntetében.

A verdikt alapján a kir. törvényszék a vádlottakat egyenként 3 évi börtönrre ítélte, beszámítva a büntetésbe 3 havi vizsgálati fogaszt.

A védők sommiségi panaszszal éltek.

IRODALOM.

Egy rossz ember. Ily címmel tegnap óta egy érdekes könyv jelent meg a nagyvárad könyvkereskedések kirakataiban. A kötetre legközelebb bővebben is rátérünk, addig is ajánlásul eláruljuk a nyílt titkot, hogy a jeles regényt *Szunyogh* Lorándné urnő találta érdekesnek lefordítani. Ez is kezesség arra nézve, hogy érdekes és érdemes munkával van dolgunk. Ara 3 korona.

Szűz Mária tisztelete. Szeretném mindazt összegyűjteni, ami hazánkban a bolds. Szűz tiszteletére vonatkozik. Ez okból szűz Mária nevében azon kérelemmel fordulok a lelkész urakhoz, kegyeskednének mindazt közölni csekélységgel, ami plébániájukon úgy a multból, mint a jelenből szűz Mária tiszteletére vonatkozik. A multat illetőleg sok esetben a Visitatio Canonica ad felvilágosítást. Ily adatok volnának szűz Mária-templom, kápolna, oltár, kép v. szobor, esetleg a helységben vagy a határban. Mely évből valók ezek s kinek az adományából? Van-e Mária-társulat, milyen s mely évben alakult? Ha a szobron felirat van, ennek közlését is kérem. 1904-ben lesz 50 esztendeje annak a nagy eseménynek, hogy IX. Pius kihirdette a Szeplőtelen fogantatás dogmáját. Mily nagyszerű volna az, ha ez alkalommal a Regnum Marianum oly művel hódolna Védőasszonyának, melyben mindaz foglaltatik, ami hazánkban az ő tiszteletére vonatkozik. Alsó-Hricsó, 1902. febr. 18. (Tréncsénmegye). *Krasznayánszky* János segédlelkész.

Irodalmi értesítés!

1. *A Szent Olvasmányok az év különböző ünnepeire* II-ik bővített kiadás, képekkel, diszes vászonkötésben; ára 2 kor.

2. *Elmélkedések a mi Urunk Jézus Krisztus szenvedéséről és haláláról* vászonkötésben, képekkel; ára 1 kor.

3. *Szűz Mária a mi Anyánk* tündős beszélgetések, diszes vászonkötésben, képekkel, ára 1 kor.

Mindezen könyvek egyházi jóváhagyással bírnak. Bérmentve küldetnek. Lelkészek erga ss. is megkaphatják.

Megrendelhető Kovács Jázon áldozópapnál *Mária-Pócs*on, Szabolcs m.

Kovács Jázon áldozópap (*Mária-Pócs*) előfizetést hirdet *P. Reidl* Kázmér Jézus társ. atyának *Elmélkedések a legméltóságosabb oltári szentségről* című művének magyar fordítására.

E mű 15 ivre terjed s képekkel jelenik meg. Ara diszes vászonkötésben 2 kor. Hogy a nyomtatandó példányok felől tájékozva legyen, kéri a megrendelést mielőbb megtenni.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: New-York szépe.

d. u. Baba

Vasárnap: este: Sárga csikó.

Eleméry Klárka k. a., a Szigligeti-színház új csillaga vasárnap február 23-án, engedve az igazgató óhajának, újra eljátsza a *Sárga csikó* népszínműben *Bakaj Erzsike* szerepét.

Elhalasztott premier. A Csepürágók e hétre hirdetett premierje *Burrián* Károly vendégszereplése miatt a jövő hétre halasztatott. A vendégművész ugyanis csak hétfőn jöhet Nagyváradra s így *Székely Irén*, akinek a Csepürágók-ban szintén nagy szerepe van, e vendégszereplésből kifolyólag háromszor játszott volna egymásután, ami tekintve *Faust* > *Margitjának* nehéz és fárasztó szerepét, kérdésessé tette volna a hétfőre hirdetett opera előadást.

Amon Margit, ki hosszabb idő óta Pesten tartózkodott, tanulva Lotti ezredesei czim-szerepéhez szükséges tánczokat s kit távolléte alatt gyász is ért, haza érkezett s ma este a »New-York szépe« operettében lép fel újra.

A baba. Audrán kedves operettje, mely a múlt vasárnap délutánról Amon Margit gyász-következtében elmaradt, vasárnap délután kerül színpadra.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 147.

Idénybérlet 186.

Ma. szombaton, 1902. február 22-én

New-York szépe.

Operett.

S Z E M E L Y E K:

Bronson Habakuk — — —	Pintér Imre
Harry, fia — — —	Nyárai Antal
Kurt von Mordkerl német —	Bérczi Gyula
Snifkins, színháziga gató —	Csatár Győző
Cora, leánya, primadonna —	Székely Anna
Kennet Mugg, komikus — —	Füredi József
Fricot, szakács — — —	Vank István
Fifi, leánya — — —	Amon Margit

HELYARAK: Nagypáholy 7 ft. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Korszék 1 frt 20 kr., Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártsek 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap vasárnap, február 23-án délután 3 órakor, fél helyárrakkal

A B A B A.

Operett.

este 7 órakor, rendes helyárrakkal

A sárga csikó.

Népszínmű.

ZENE ES MUVESZET.

13 éves baronesz, mint cigány-primás.

A nagyváradi közönségnek ritka alkalma nyílik márcz. 1-én, hogy egy második Geyer Stefike játékában gyönyörködhessek. A Bihar-megyei és nagyváradi nőegylet hangversenyén fog fellépni ez a csodálatraméltó talentummal rendelkező kis leány, a kinek játékát bamulat-tal vegyes elragadtatással fogadták már Szegeden is. Több hangversenyen lépett fel már a 13 éves Gerliczy baronesz, akinek technikája és művészi képzettségéről a hazai lapok a legnagyobb dicsérettel és elismeréssel nyilatkoztak és a legragyogóbb művészi pályát jósolták meg neki. S ezért, aki a művészet iránti vonzalmát a legfokozottabb mértékben ki akarja elégíteni, az a legjobb alkalmat találja, ha a Gerliczy baronesz hangversenyén részt vesz: a hangverseny egyéb pontjai is úgy vannak összeállítva, hogy a közönség érdeklődését a legnagyobb mértékben megérdemlik. S ez már látszik is. A jegyek a hangversenyre majdnem mind elkelték, a még meglevő 5—3 és két koronás jegyek kaphatók Berger Sámuel könyv- és papirkereskedésében.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Írta: Sienkiewicz Henrik. — Fordította: Kolosváryné-Korányi Ilona.

97

— Tudtam, hogy örülni fogsz neki s ez boldoggá tesz engem. Krzemien-t sohasem felejtetted el, szived nagyon is függött rajta. Én csak hibámat tettem jóvá s még így sem vagyok méltó hozzád.

— De vajjon nem vettél-e gondot a nyakadba?

— En? Dehogy. Ne aggódj lelkem, velünk nem költözik a gond Krzemienbe. Nyugodtan fogunk ott gazdálkodni, s nem szorulunk bő aratásra, hogy legyen miből élnünk.

Mária ugy tekintett reá, mintha legalább is nagy Napoleonnal vagy más hőssel állna szemközt. Mert férje nem vivott-e hős csatákat az élet küzdelmeivel, s nem diadalmaskodott-e minden akadályon?

— Tehát csakugyan nekem vettél Krzemient?

— Igen, neked. Mert ott nyugszik anyád, mert szereted a gyermekkorú otthont s mert szeretlek téged. Te vagy az, a ki visszavezetted a földhöz. Sokszor úgy látszik, mintha szavaid nyomtalanul elszűnnek fölöttem, s mégis a te befolyásod működik bennem.

S a kedveskedő szavak, a boldogság napjának játszi sugarai ide-oda röpködtek. Mária alig várta a napot, a melyen viszontlátja a régi otthont és Stas féltékenykedett.

— Ha jobban fogod szeretni Krzemient, mint engem, meglátod, hogy eladom! — fenyegetődzött.

— Nem fogod eladni, mert szeretsz, s miattam szeretni fogod Krzemient is.

XIX.

Vasárnap reggel volt. Polanieczkiék tegnap este éjfélét érkeztek Krzemienbe... A régi béresek, és lengyel szokás szerint, kenyérral, sóval várták az új földesurat a ház küszöbén. Mária nevetve, sirva futotta át a régi kedves otthont minden zege-zugát; hajnalhasadtáig ébren tartotta az örömszülte izgatottság. Föltette magában, hogy régi szokás szerint, holnap templomba megy. Stasra bízta, hogy idejekorán fölébressze őt. Férje pihenni hagyta, ő maga pedig új földesuri minőségében, reggeli séta gyanánt bejarta birtokát. Május második felében volt. Eső esett az éjjel; azután a nap diadalzékere elől megfutamodtak a felhők, s a ragyogó fejedelem fényes arcát visszatükrözték az éjszaka képződött tócsák. A napsugarak megtörték a lombzaton függő gyémántcsépekben, s fényesre csiszolták a magtárak, az istállóépületek nedves cserépfödélét. A hosszú gazdasági épületek fehérre meszelt falát a bokrok tavaszias zsenge lombja szegélyezi... De néma, csöndes minden; csak itt-ott lézeng egy-egy lovászgyerek az istálló körül. Polanieczkit meglepi ez a mozdulatlanlanság. Az utolsó időkből, Krzemien megvétele előtt, többször járt itt s már akkor is meggyőződhetett a birtok elhanyagoltságáról. De sohasem tűnt az föl neki annyira, mint ma. Az épületek düledező felében, a falak megrepedezve, a kerítések hiányosak; a földön cserépdarabok, eltört gazdasági eszközök hevernek szanaszét; a gondatlanság, a nem-bánomság, a tönkretetés bizonyítékai.

Polanieczki nem sokat értett a gazdálkodáshoz, de egyetlen tekintet elég volt arra, hogy megsejtse vele: a milyen rossz karban vannak az épületek, olyan elhanyagolt állapotban lesznek a földek is. Megérezte, hogy itt a megszokás, a maradiság uralkodik s a gazdálkodás százéves tradíciók szabályai szerint folyik tovább. Itt semmi sem emlékeztet a megfeszített, érelyes munkálkodásra, a mely az ipar, a kereskedelem, a városi foglalkozások hatalmas mozgatója. Elettét, érelyt és haladást nemző munkálkodást fog meghonosítani itt. A gazdálkodásba befekteti egész tudását, a kereskedelmi pályán szerzett ügyviteli pontosságot. S a helyett, hogy a birtok elhanyagoltsága bátortalanságot szült volna, még csak fokozta munkakedvét. Föl fogja venni a harcot a maradisággal, a régi, az el-

avult gazdálkodási rendszerrel, s majd meglátjuk, ki lesz a győztes?

Az órájára vetett pillantás véget vetett az elmélkedésnek. Ideje, hogy a templomnak vegyék utjukat. A kocsi készen vár. Sietve indult felesége szobája felé.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A pápa jubileuma.

Köln, febr. 21. A Kölnische Zeitung jelenti Berlinből: Biztos értesülés szerint Loe báró bonni tábornagyot szemelték ki arra, hogy a pápát márczius 3-án pápai koronázási jubileuma alkalmából a császár nevében üdvözölje. (M. T. I.)

Az autonómiai kongresszus.

Budapest, febr. 21. (Saját tud. távir.) Élénk érdeklődés mellett folytatták ma a kath. autonómiai kongresszust.

Elnök: Szapáry Gyula gróf.

A 73. §-nál, mely a kath. nagygyűlés tagjainak választásáról szól, heves vita támadt a közvetett és közvetlen választás felett.

Samassa érsek a közvetett választás mellett érvelt hatalmasan. Ismerem — ugymond — a közhangulatot a közvetett választás ellen, de azért nem hátrálok. Ő apostoli királyi Felsége az 1869-iki első meghívó levelében azon feltevést nyilvánítja, hogy csak az első választás legyen közvetlen. A kongresszusnak meg kell hajolni Ő Felsége akarata előtt. De meg ez észszerű dolog is. A nagy tömeg nem rendelkezik a műveltségnek, tudásnak azon fokával, mely okvetlen szükséges ezen hatalmas jog gyakorlásához. Kellő tudás, műveltség híján káros ez a jog, mert az általános szavazó belátás nélkül szavaz, vagy tekintélyek után indul. Igen helyes dolog tehát, ha községéből csak azokat választja ki, akik azután képviselőt választanak. A demokratikus Egyesült-Államok is közvetve választják a szenátus tagjait. A erdélyi statusban is, az egyházközségi képviselő testületek rendes tagjai válasszák az országos kath. gyűlésre küldendő világi képviselőket.

Samassa indítványa ellen szót emeltek Hortoványi, Simonyi és Semadam Sándor, bizonyítva a közvetett szavazás által előidézhető szerencsétlenséget.

Az érsek indítványát nagy többséggel elvetették.

Ellene szavaztak: Hetyei, Majláth, Firczak, Ivankovics, Csáky püspökök, továbbá Fehér Ipoly, Apponyi, Ugron és Zichy.

A 74—78. §-ok letárgyalása után a kongresszus véget ért.

Szalay Imre meghalt.

Budapest, febr. 21. (Saj. tud. távir.) Mint értesülünk, ma reggel Szalay Imre volt országgyűlési képviselő kiváló borászati szaktekintély Lellen meghalt.

Megőrült piarista tanár.

Budapest, febr. 21. (Saj. tud. távir.) Pintér Kálmán budapesti piarista tanár kiváló irodalomtörténész ma reggel előadás közben hirtelen megőrült.

Egy rablógyilkos kivégzése.

Budapest, febr. 21. (Saj. tud. táv.) Ma végezték ki nyaktillóval Kneisch Mátyást, a többszöri rablógyilkost. A notórius rabló egész idő alatt feltűnően nyugodtan viselkedett s egykedvűen tartotta fejét a guillotint alá. A kivégzés másfél perczig tartott.

Statarium Saragossában.

Madrid, febr. 21. Tegnap Saragossában kihirdették a statariumot. A kihirdetés után a sztrájkolók felakarták tartóztatni a közúti vasut kocsijait. Néhány embert letartóztattak. A barcelonai főkapitány elrendelte, hogy a lakosság szolgálta be az összes fegyvereket. (M. T. I.)

Tolsztoj állapota.

Pétervár, febr. 21. Tolsztoj Leó gróf állapotában beállott a krízis, a melynek lefolyása egyelőre bizonytalan. (M. T. I.)

A barcelonai forradalom.

Barcelona, febr. 21. A város több pontján ágyukat állítottak fel, a mi eléggé bizonyítja a helyzet rendkívüli komolyságát. A sztrájkoló munkások száma helyben és a vidéken mintegy százezerre rug. Eddig mintegy 200 embert tartóztattak le. Badalona külvárosban a lázongó tömeg barrikádokat épített. A tegnapi összeütközésnek tiz halottja van. Nyugtalanító az a körülmény, hogy a sztrájkolók nagy része fel van fegyverkezve. Az összes tartományokból csapatereősítések indultak Barצלonaába. (M. T. I.)

Valencia, febr. 20. Egy embercsoport bejárta az utcákat és általános sztrájkra szólította fel a népet, de a csendőrség szétverte őket.

Madrid, febr. 20. Barצלonaából este távirat érkezett, amely szerint ott a vasúti alkalmazottak és sztrájkolók között összeütközésre került a dolog, a melyben egy sztrájkolót megöltek. Garcia külvárosban kifosztották a péküzleteket. Schadel és Tarasa között elválták a táviródrótokat. Manresában kihirdették az osztrómalapot.

Madrid, febr. 21. A szenátus tegnapi ülésén Weyler tábornok bejelentette, hogy Barצלonaában a helyzet sem nem javult, sem nem rosszabbodott. A közúti vasútnak csak néhány kocsija közlekedik. A pékek és mészárosok üzletei zárva vannak. Castillonban a csendőrség szétverte az összecsendült sztrájkolókat. A kormány szükség esetén behívja az első tartalékokat.

Holub Emil meghalt.

Bécs, febr. 21. (Saj. tud. táv.) Az afrikai rengetegek bátor utazója, Holub Emil Bécsben meghalt. Cronicus természetű baja most már oly annyira erőlt meggyengült szervezetén, hogy életben maradása lehetetlen volt.

A délafrikai háború.

London, február 20. A hivatalos vesztésglajstromok szerint az angolok az e hó 16-án Basbergnél Boshof mellett vívott ütközetben 6 halottat és 9 sebesültet hagytak a csataterén. Két ember eltűnt. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

A hegyi választmány ülése.

A nagyvárad hegyközség választmánya tegnap délután ülést tartott.

Dr. Molnár Imre elnökölt, Székely Sándor, Tichy Gyula, Csobánczy Lajos, Bordó Ferencz, Kaczián Károly és Márkus János hegybíró voltak jelen.

A jegyző felolvasta a hegybíró jelentését, a mely szerint a télen három betöréses lopás fordult elő a nagyvárad hegyen. Az egészségügy kielégítő volt; járványos betegség nem fordult elő. Született 5 gyermek, meghalt 4 egyén. A forgatás kevés volt a télen s így az ültetés a legkevesebb lesz az idén. Ezt a borkezellet kerestlensége idézte elő.

A folyó évi költségvetést 7663 korona kiadással megállapították. A hiány 2823 korona, amelyet hegyi adóban vetnek ki.

Az évi közgyűlést márczius hó 16-án délelőtt 11 órára tűzték ki a következő tárgysorozattal: a hegyi pénztár 1901. évi zárszámadása és az 1902. évi költségelirányzata; a választmányba 8 tagot 3 évre, 5 tagot pedig egy évre választanak.

Felhívás a gazdaközönséghez.

— Tenyészbika vásár Berettyó-Ujfaluban. —

Egyesületünk részint azért, hogy a községeknek alkalom nyújtassék köztenyésztésre megfelelő bikákat bevásárolni, részint pedig azért, hogy a tenyésztők bikáikat értékesíthessék, folyó évi márczius 1-én Berettyó-Ujfaluban tenyészbika vásárt rendez.

A községek közül már többen bejelentették, hogy a köztenyésztésre szükséglenő bikákat a fenti vásáron óhajtják beszerezni s így a tenyésztők számíthatnak arra, hogy bikáikat ottan értékesíthetik. Ennélfogva felkérjük mindazon tenyésztőket, kiknek eladó magyar fajta tenyészbikáik vannak, miszerint legyenek szivesek azokat a fenti vásárra behajtatni. Községek 2 1/2 évnél fiatalabb bikát köztenyésztésre nem használhatnak.

A vásár reggel 9 órakor veszi kezdetét. Felemlítjük, hogy Pókay Dezső ker. áll. felügyelő a községek részére szintén fog vásárolni bikákat, de a magántenyésztők is szándékoznak a vásáron bikákat beszerezni. Kérjük ennél fogva bennünket mielőbb, de legkésőbbben e hó 26-áig értesíteni, hogy hány bikával vesz részt a vásáron.

Nagyvárad, 1902. febr. 16.

A biharmegyei gazd. egyesület elnöksége.

Belech Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, február 21.
Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Allamvasút	624.50
Rimauaurányi	416.—
Magyar jébkő	483.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Magyarországi.

	Budapest, február 21.
Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos arfolyamok

	a budapesti áru- és értéktőzsde 1902. február 21-én.
Magyar aranyjárdék 4%	119.95
Magyar koronajárdék	97.10
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	120.—
Magyarvasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.90

Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	119.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.75
Horváth-szlavónföldtehermentési kötvény	96.—
Magyar nyereség-sorsjegyek-kölcsön	186.50
Tiszszabványozás sorsjegyek-kölcsön	155.50
Osztrák járadék papírban	101.50
Osztrák járadék ezüstben	101.85
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	98.45
Osztrák államsorsjegyek	151.—
Osztrák magyar bank részvény	16.30
Magyar hitelbankrészvény	710.—
Osztrák hitelintézet részvény	693.75
Párisi vista	95.40
20 frankos arany (Napoleonkor)	11.05
Németbirodalmi márká	117.22
London vista	239.85
20 márkás arany	23.44

A szerkesztését felölös:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Törlesztéses kölcsönt

5%

Vidéki bérházakra, földbirtokra

szerzek minden előleg nélkül még abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve. Leveleket forduló postával elintézem.

Sárkány József,

68. Budapest, Váci-körút 21. szám.

Meghívás.

A Biharmegyei Kereskedelmi, Ipar-és Terményhitelbank 1902. évi február hó 23. napján d. e. 10 órakor saját üzleti helyiségében tartandó

XXXIII. rendes közgyűlésére.

A közgyűlés napirendje:

1. Az igazgatóság jelentése az 1901. évi üzletéről és a mérlegről, zárószámadásokra és a nyereség felosztására vonatkozó indítványai.

2. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóságtól készített számadásokról és mérlegről, valamint a nyereség felosztása iránti indítványainak megvizsgálásáról.

3. Az előző tárgyak és az igazgatóság és felügyelő-bizottságtól kért felmentvény tárgyában határozat hozatal.

4. Az igazgatóság jelentése a nyugdíj-alap állásáról.

5. Az igazgatóság 6 tagjának és a felügyelő-bizottság 3 rendes és 1 pót-tagjának választása.

6. A választmány 8 rendes és 1 pót-tagjának választása.

Nagyvárad, 1902. február 3.

Az igazgatóság.

Azok a t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 12. §-a értelmében a közgyűlés napját megelőzőleg egy hónappal nevékre irt részvényeiket a le nem járt szelvényekkel legkésőbb a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a bank pénztáránál letenni sziveskedjenek. A zárszámadások és az erre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés 1902. évi február hó 15-ik napjától a társulat helyiségében megtekinthetők, sőt a zárszámadások tervezetét a részvényesek kívánatára, a bank nyomtatott példányban előre megküldi.

A „TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap. Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szeri. kath. lelkesi hivatalok számára egyházhafóságilag jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papiron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betürendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és utányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papiron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze Intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JANOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

(Director instituti etiam sacra assignat pro pretio libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árok mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetmények, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szeri. kath. lelkesi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.	12. Bevételi } számadás-ivek.
2. Megtértek jegyzéke.	13. Kiadási }
3. Hitehagyottak jegyzéke.	14. Adósok jegyzéke.
4. Elvált házások jegyzéke.	15. Kereszteltek } anyakönyvi kivonata.
5. Szertartás szerinti vagy házasságok jegyzéke.	16. Egybekeltek }
6. Vegyes házasságok jegyzéke.	17. Meholtak }
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.	18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.	19. Iskolai jelentés.
9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri	20. Jelentés a templompénztár számadásairól.
10. Egybekeltek } papiron.	21. Kereszteltek } anyakönyvi másolata.
11. Meholtak }	22. Egybekeltek }
	23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KONYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.